

Naar de middelbare school: samen of apart?

Wanneer jouw meerlingtiensers hetzelfde schooladvies krijgen, sta je voor de keuze om ze samen naar dezelfde middelbare school te laten gaan of aan te sturen op allebei een 'eigen' school. Tieners hebben zelf meestal ook een duidelijke mening.

I Samen

De wekker rinkelt op hetzelfde tijdstip

"We zagen vooral de voordelen om de jongens samen naar een school te sturen. Ze kunnen tegelijk opstaan, samen dezelfde bus nemen en als de een zijn huiswerk vergeet, kan hij dit makkelijk navragen bij de ander. Wel dachten we nog aan een aparte brugklas. Maar de school deelt de leerlingen in per regio en dan is het ook sneu als er een niet met klasgenoten uit zijn eigen regio zit en de ander wel. Ze zitten nu dus in dezelfde brugklas." (Uitspraak moeder van twee-eiige jongenstweeling).

Praktische redenen als samen reizen en samen huiswerk maken, zijn argumenten voor ouders om hun kinderen naar dezelfde school te sturen. Soms is er maar één school in de buurt met het gewenste niveau. Havo en vwo zijn minder in aantal dan bijvoorbeeld vmbo scholen. *"Mijn kinderen kregen allebei het advies vmbo tl/havo en er is maar één school in de buurt die een brugklas heeft van dit type,"* lichtte een vader zijn keuze voor dezelfde school toe. Behalve praktische redenen, gelden er ook vaak emotionele redenen.

Zo gezellig!

"Op de basisschool zaten ze altijd bij elkaar in de klas. Nu ze naar een scholengemeenschap gaan met meer dan tweeduizend leerlingen vind ik het een fijn idee dat ze samen gaan. Dan hebben ze in elk geval altijd elkaar om op terug te vallen. En ik gun ze gewoon elkaars gezelschap want ze hebben veel lol met elkaar." (Uitspraak moeder van eeneiige meisjestweeling).

Samen naar dezelfde school biedt meerdere voordelen. Nieuwe en onbekende sociale situaties zijn niet zo eng als je samen bent. Op brugklaskamp gaan waar je meer dan honderd nieuwe jongeren en twintig nieuwe leraren ontmoet, is het makkelijker verblijven met jouw vertrouwde tweelingzus of broer naast je. En schoolfeesten bezoeken of deelnemen in nieuwe organisatiecomités is makkelijker samen dan alleen. Het samenzijn geeft de jongeren een gevoel van zekerheid dat hen kan helpen in het zelfvertrouwen om de

nieuwe omgeving te ontdekken. Als je als ouder geen nadelen ziet, en de jongeren willen het ook allebei, is samen naar dezelfde school een prima keuze. En mocht het niet bevallen, dan zijn er genoeg momenten waarop ze nog uit elkaar kunnen gaan.

II Apart

Andere talenten, andere scholen

"Sebastiaan wilde heel graag naar een school waar je veel kunt sporten. Hier in Zwolle is een school die zich daarin profileert en speciale programma's voor kinderen met talent. Mijn dochter Sabine wilde met hem mee, ook zij houdt van sport. Maar zij is niet zo talentvol. De kans is groot dat zij daar minder floreert dan hij. Liever wil ik een school die bij haar talenten past en daar hebben we goed naar gezocht. Sabine gaat nu naar een scholengemeenschap waar veel aandacht is voor muziek en creativiteit." (uitspraak moeder over 12 jarige jongen- meisje tweeling).

Meerlingen, vooral de twee-eiigen, kunnen heel verschillende persoonlijke interesses hebben en verschillende talenten. Om deze talenten te doen groeien, kan het nodig zijn een aparte school te zoeken voor beide kinderen. Er is veel diversiteit tegenwoordig. Kinderen kunnen kiezen tussen een 'expressie profiel' waarin ze extra drama en kunstvakken krijgen of een sportprofiel met meer uren sport in hun vakkenpakket. Het kan zijn dat jouw meerling niet wil scheiden maar samen naar een school wilt gaan. Als jij als ouder een andere voorkeur hebt, vanwege hun uiteenlopende talenten bijvoorbeeld, dan zijn veel gesprekken nodig. Het kost soms enige tijd om de meerling aan het idee te laten wennen. Wanneer er veel weerstand is, kun je als ouder het best meebewegen met het kind. Zie weerstand als informatie. Een goed algemeen principe is, dat je op weerstand reageert met niet-weerstand. Door de onvrede, het gevoel te erkennen, bereik je dat de jongere niet blijft steken in defensief gedrag, maar de verkenning van het onderwerp voortzet. Luisteren, samenvatten en doorvragen zijn de gesprekstechnieken waarmee je een jongere verder helpt om een onderwerp te onderzoeken. Daarbij is het handig een houding te hebben van nieuwsgierigheid en

openheid. Jongeren willen een gelijkwaardige communicatie en serieus genomen worden. Iedereen natuurlijk, maar bij jongeren komt het preciezer, want als je het niet doet, kom je sneller in een discussie of een conflict.

Meer spanning en conflicten

"Sinds de 2e klas is de onderlinge competitie verhevigd. Er is veel ruzie tussen hen. Ze zijn beiden consciëntieus, bieden altijd tegen elkaar op. Dat vind ik heel jammer. Competitie kan een kind stimuleren en is nuttig als een kind in een zesjescultuur leeft of bijna blijft zitten, maar mijn zonen zijn heel leergierig en gedreven. Die competitie helpt hen niet. Het is beter dat ze allebei een eigen klas krijgen." (Uitspraak moeder 14 jarige twee-eiige jongens tweeling).

Dat kinderen van dezelfde leeftijd zichzelf vergelijken met elkaar en dat er gevoelens van rivaliteit opspelen is logisch. In de puberteit kan deze strijd heviger worden.

In deze fase zijn jongeren onder invloed van de hormonale schommelingen vaker prikkelbaar en emotioneler. Het is raadzaam ze hun eigen sociale omgeving te bieden waarin ze niet vergeleken kunnen worden. Behalve competitief gedrag over schoolcijfers, kan er ook strijd ontstaan over vriendschappen. Beide willen hun eigen vrienden en deze niet met elkaar delen. Een moeder vertelt: *"Robin en Arwin vinden allebei dat ze te weinig vrienden hebben en denken dat een van de oorzaken is dat zij als tweeling 'samen' worden gezien waar niet tussen te komen is. Of dat ze aan elkaar genoeg hebben. Maar dat is niet zo. Nu hebben ze bewust voor een eigen profiel gekozen zodat ze allebei met andere leerlingen in de klas zitten. Ook kiezen ze eigen activiteiten om aan deel te nemen. Zo gaat Robin naar Spanje met een uitwisselingsprogramma waarbij hij alleen een week lang bij een gezin gaat verblijven. Hij sprak zich duidelijk uit dat hij niet wil dat Arwin ook gaat. Arwin vond dat geen probleem. Hij gaat naar Parijs met de klas. Zo hebben ze allebei iets leuks, en in elk geval zonder de ander."* Voor meerlingen is het van belang om eigen vrienden te hebben. Ze zijn gewend veel te delen, maar op deze leeftijd willen ze ook vaak 'eigen' vrienden. Het is goed om dit als ouders te stimuleren.

III Meerlingpubers over hun keuze voor apart

Ik ben ik!

"Ik heb lenzen en mijn broer draagt een bril. En als ik dan soms mijn lenzen uitdoe en mijn bril opzet, dan hoor ik 'oh, wat lijkt je op Thijs.' Eén keer dat commentaar horen, vind ik niet erg. Maar eerst komt iemand uit Thijs zijn klas, dan iemand uit mijn klas en dan nog iemand van mijn vorige klas. Nou, dan heb ik er geen zin meer in. We zijn tweeling, oke, maar het hoeft niet heel de tijd bevestigd te worden." Mark, 16 jaar, twee-eiig.

Archieffoto Jolijn en Eva winnaars fotoshoot NVOM's got talent 2013
Fotostudio La Foto

Jongeren gaan op een andere manier naar zichzelf kijken in de puberteit. Door alle hormonale en lichamelijke veranderingen is deze fase een overgangperiode waarin oude dingen losgelaten dienen te worden en een nieuw zelfbeeld ontstaat. Het is een persoonlijke zoektocht en zo vormen ze een eigen identiteit. Met name tussen tien en veertien jaar gaan ze op zoek naar wat anderen van hem of haar vinden. De vraag: *Wat vinden mensen van mij?* speelt vaak door het hoofd van een jongere. Op basis van de sociale identiteit ontwikkelen pubers een psychologische identiteit: *wat vind ik van mijzelf?* Jongeren komen op voor hun behoefte aan zelfbepaling en willen niet automatisch gekoppeld worden aan een ander.

Zijn type vind ik irritant

"Mijn broer Gijs is nogal luid in de klas. Dat stoort me, ik wil gewoon rustig werken. Hij loopt dan bijvoorbeeld naar de docent en stelt dan hardop zijn vraag en dan hoort de hele klas wat hij zegt. 'Oh nee daar gaat-ie weer' denk ik dan. Meestal zeg ik niks want dan voel ik me een beetje bemoederend. En ik voel me lullig want hij is wie hij is. Maar ik erger me gewoon snel aan hem, want hij is echt zo'n luidruchtig type." Bram, twee-eiig, 16 jaar.

Zoals bekend delen twee-eiige tweelingen niet dezelfde genen en kunnen zij als persoonlijkheid heel erg verschillen. Toen ik met deze tweeling sprak viel het mij op dat de één een introvert type was en de ander extravert. Omdat ze thuis elkaar ook al in de weg zitten, kiezen ze er bewust voor om in andere klassen ingedeeld te worden. *"We zouden in dezelfde klas terecht komen omdat we allebei Natuur en Techniek en Gezondheid als studierichting hebben gekozen. Maar Bram wilde dit niet. Als vreemde taal heeft Gijs Duits gekozen en Bram Frans en van de kunstvakken heeft Gijs muziek gekozen en Bram beeldende vorming. Nu zien we elkaar alleen nog bij wiskunde en dat is maar twee keer in de week."*

Nienke en Fleur Vlaskamp op de avond dat ze de basisschool feestelijk afronden.

IV Is puber zijn op de middelbare school extra moeilijk voor meerlingen?

In de literatuur heb ik geen wetenschappelijk onderzoek gevonden naar deze specifieke vraag. Wel las ik de uitspraak van een Australische onderzoeker, David Hay, die ik onderschrijf: de kans op problemen is iets groter omdat de tweelingsituatie het leven in principe meer complex maakt. Er is een extra bron van spanning vanwege de tweelingbroer of zus. En dan niet direct van die persoon zelf, maar door het vergelijken worden door leeftijdgenoten, leraren of ouders. (Sandbank 1999: 122) Daarnaast kan scheiding stress opspelen. Wanneer de meerling uit elkaar moet door omstandigheden buiten hun eigen invloedssfeer, kan dit veel impact hebben. Bijvoorbeeld als een van de twee onvoldoende presteert en blijft zitten. Of omdat een van de twee beter presteert dan verwacht en naar een hoger schooltype gaat. De 'achterblijver' kan zich verlaten voelen en de scheiding ervaren als een groot verlies.

Verlies van veilige haven

"In de tweede klas van de middelbare school ging mijn broer naar het gymnasium, een andere school. Tot die tijd hadden we altijd samen in de klas gezeten. Voor het eerst werd ik mij bewust hoe belangrijk hij voor mij was. In een groep deed hij altijd het woord, hij was eigenlijk de sociale van ons twee, en ik hoorde bij hem. De eerste weken nadat hij weg was, sloot ik me vaak op in het toilet. Om niemand te zien. Ik wist niet bij wie ik nog hoorde." Marieke, 17 jaar, twee-eiig.

Wanneer meerlingen van elkaar worden gescheiden kan dit – tijdelijk – voor extra pijnlijke gevoelens zorgen. De jongere kan angstig, verdrietig, of eenzaamheid voelen. Mogelijk trekt hij zich wat vaker terug op zijn of haar kamer. Als ouder kun je dit signaleren en jouw hulp aanbieden. Praat erover met de jongere. Het helpt de jongere als je woorden geeft aan deze gevoelens en dat je samen oplossingen zoekt.

Een gesprekstechniek die nuttig is, is simpelweg het benoemen van de gevoelens. Bijvoorbeeld: 'je voelt je verdrietig' of 'je denkt dat je het alleen niet redt' of 'je voelt je ongelukkig zonder haar'. Soms wordt de jongere dan nog emotioneler, maar dit is eigenlijk altijd van korte duur. Wanneer de tranen eruit komen, lucht dit meestal op. En dan komt er ook ruimte om na te denken over oplossingen. Wat kan de jongere doen om zich minder eenzaam of ongelukkig te voelen? Hoe kan jij als ouder hem of haar hierbij helpen? Zo weet de jongere dat hij bij jou terecht kan voor steun en

niet alleen is in deze lastige periode.

Overigens is uit onderzoek bekend dat de emoties rondom scheidingstress van tijdelijke aard zijn. De meeste jongeren vinden oplossingen na verloop van tijd en zijn weer even gelukkig als hun leeftijdgenoten.

Puberteit is makkelijker voor meerlingpubers

Sommige schrijvers benadrukken dat de puberteit makkelijker is voor meerlingpubers. Onder andere omdat ze veel steun hebben aan elkaar. In een grootschalig onderzoek dat in Finland is uitgevoerd onder 284 tweelingen, bleek dat 'nee dankje' zeggen tegen drugs en drank voor tweelingen makkelijker is. Ouders zijn meestal geen voorstander van het gebruik van deze genotmiddelen en omdat tegen de vader en moeder ingaan, vaak betekent tegen de zus of broer ingaan, kiezen ze ervoor het niet te doen. Ook bleken tweelingen vaker te sporten dan eenlingen in deze studie. (Tinglof 2007: 171)

Hester van Wingerden

Trainer/coach
www.tweelingenpraktijk.nl

Bronnen:

Sandbank, A. *Twin and Triplet Psychology, A professional guide to working with multiples.*

Tinglof, C. *Parenting School-Age Twins and Multiples.*

Wilt u ook meedoen met de artikelenreeks voor deze leeftijdsgroep? Of heeft u vragen en opmerkingen? Reacties zijn welkom! Stuur een bericht naar hester@tweelingenpraktijk.nl

Schoolkeuze

Onze tweeling wordt in april 4 jaar. Tijd dus om aan school te gaan denken. Hoewel alles in mij schreeuwt: 'nee, nee, nee, nog niet!' Want als ze eenmaal naar school gaan zijn ze ineens al zo groot! En zijn ze echt geen peutertjes meer. Dat idee maakt me toch wat weemoedig. Niks aan te doen, life goes on... Dus: op naar kennismakingsgesprekken op scholen.

Allesbepalend

Nu zit er een school om de hoek. En zijn er verder op fiets/loopafstand nog een aantal scholen. Maar om nu alleen naar afstand te kijken... Waar let je dan eigenlijk op als je een school zoekt? Goeie vraag. Wat vast staat is dat ik het beste voor Bibi en Mees wil. Wat is dan het best als het gaat om onderwijs?

Op de een of andere manier heb ik het idee dat de schoolkeuze een allesbepalende is. Alsof onze beslissing de rest van hun toekomst bepaalt. Ja, het is een belangrijke stap, maar allesbepalend lijkt me overdreven. Hoe het komt dat ik er zo zwaar aan til? Ik denk dat het met mijn beroep als psycholoog te maken heeft.

Pesten

In de dagelijkse praktijk zie ik op mijn werk volwassen mensen met problemen. Wat keer op keer opvalt, is dat een pestverleden of nare ervaringen op de basisschoolleeftijd deze mensen nog steeds kunnen bezighouden. En hoe groot

JUFFROUWROLIJK.NL

Ik ben Michelle. Getrouwde moeder van tweeling Bibi en Mees (2012) en werkzaam als psycholoog. In mijn vrije tijd bak ik graag zoetigheden en kijk ik films. Ik schrijf over het wel en wee van een tweelingmoeder. Onder andere in een blog op de site van het Centrum voor Jeugd en Gezin Zuid-Holland Noord.

de impact kan zijn van met name pesten door klasgenoten. Laatst las ik in een onderzoek dat gepeste kinderen op volwassen leeftijd een veel grotere kans op depressie hebben. Naast dat het veelal gevolgen heeft voor het zelfbeeld. En natuurlijk probeer ik deze mensen (gelukkig vaak met succes) te helpen. Maar oh, wat heb ik met ze te doen en wat boos word ik toch van pesten. Tja, misschien is dat dan mijn grootste angst: dat Mees en Bibi gepest zouden worden op de school, die ik voor ze heb uitgekozen...

Fijne en sociale sfeer

Zelf heb ik een goede schooltijd gehad en vond ik leren leuk. Ik weet natuurlijk eigenlijk wel dat ik mijn kinderen niet voor alles, inclusief pesten, kan behoeden. En dat de schoolkeuze op dit moment echt helemaal niets zegt op dit gebied. We denken dan ook te kiezen voor een school waar de sfeer fijn en sociaal is. En wat ik zelf alleen maar kan proberen te doen in de aanloop naar hun eerste schooldag is mijn positieve ervaringen overbrengen op de kids. En hun hand vasthouden als we het plein op lopen... (Of zij de mijne...)

